

RHIFEDD

B4

Deunyddiau
sampl
rhesymu

Profion Rhifedd Cenedlaethol

Llywodraeth Cymru
Welsh Government

Deunyddiau sampl rhesymu: Canllawiau i athrawon

Bydd y profion rhesymu yn cael eu cyflwyno gyntaf mewn ysgolion yn 2014. Felly mae'n bwysig bod athrawon a dysgwyr yn dod yn gyfarwydd â gofynion y fframwaith o ran nodi prosesau a chysylltiadau, cynrychioli a chyfathrebu, ac adolygu.

Mae eitemau sampl wedi cael eu cynhyrchu ar gyfer pob grŵp blwyddyn i ddangos y mathau gwahanol o gwestiynau a fformatau gwahanol ar gyfer atebion. Mae pob grŵp blwyddyn yn cynnwys un eitem ysgogi, a gaiff ei chyflwyno drwy PowerPoint, lle y mae'n ofynnol i'r athro/athrawes ddangos gwybodaeth i'r dysgwyr yn union cyn i'r prawf ddechrau.

Diben y deunydd ysgogi yw galluogi dysgwyr i ymgysylltu â chyd-destunau anghyfarwydd. Darperir sgript i'r athrawon ond gall yr athrawon ddefnyddio'u geiriau eu hunain ar yr amod na roddir help i'r dysgwyr gyda'r rhifedd a gaiff ei asesu.

Mae'r eitemau sampl yn adlewyrchu'r galw a ragwelir. Fodd bynnag, nid papurau cyflawn mohonynt: bydd nifer y marciau yn y profion byw oddeutu 20 ar gyfer pob grŵp blwyddyn, gydag un eitem ysgogi wedi'i dilyn gan rhwng pedwar ac wyth o gwestiynau ychwanegol. Yn 2014 bydd pob prawf rhesymu yn para 30 munud. Mae'r amser ar gyfer cyflwyno'r ysgogiad yn ychwanegol at amser yr asesiad.

• *Sut i ddefnyddio'r eitemau sampl*

Gellir argraffu'r eitemau sampl a'u defnyddio i ymarfer cyn y profion. Yna gellir nodi cryfderau a meysydd i wella arnynt a'u defnyddio fel gweithgareddau dysgu ac addysgu ychwanegol yn y dosbarth, lle y bo'n briodol.

Yn ogystal gellir defnyddio'r eitemau sampl rhesymu fel sail i drafodaeth yn y dosbarth, ac i ddangos technegau prawf da. Mae'r rhain yn cynnwys pwysigrwydd darllen y cwestiwn yn ofalus, ble i ysgrifennu'r atebion, pwysigrwydd dangos gwaith cyfrifo i alluogi eraill i weld y rhesymu, rheoli amser yn dda a manteision gwirio atebion.

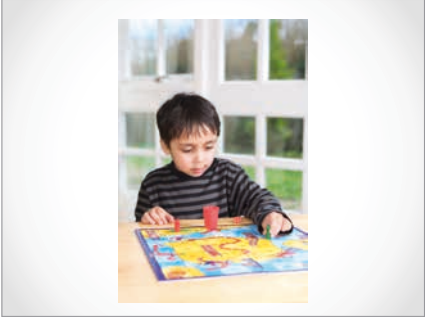
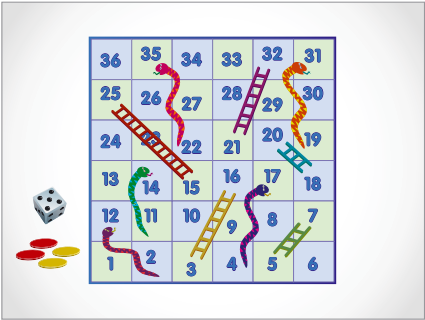
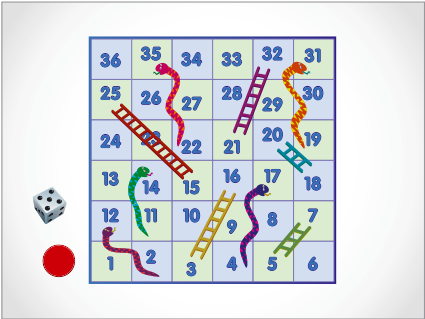
Yr un mor bwysig, gellir defnyddio'r eitemau sampl i hyrwyddo dealltwriaeth o atebion da i gwestiynau agored. Er enghraifft, gallai athrawon lungopïo ystod o atebion dienw a gofyn i'r dysgwyr weithio mewn grwpiau bach i roi'r atebion yn eu trefn o'r 'gorau' i'r 'gwaethaf', a nodi nodweddion da pob ateb gan roi rhesymau dros hynny.

• *Marcio'r eitemau sampl*

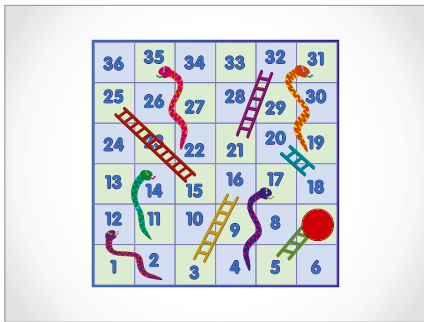
Darperir cynllun marcio, sy'n nodweddiadol o'r rhai a fydd yn cael eu defnyddio ochr yn ochr â'r profion byw. Mae'n cynnwys ystod o atebion tebygol a cheir canllawiau clir ar pryd a sut i roi credyd rhannol. Mae'r canllawiau marcio cyffredinol yn amlinellu egwyddorion marcio er mwyn hwyluso cysondeb ar draws ysgolion.

Dylid dangos y cyflwyniad i'r dysgwyr cyn gwneud cwestiwn 1

Dylid darllen y testun sydd yn y blychau ar y dde i'r dysgwyr. Gall athrawon ddefnyddio'u geiriau eu hunain, neu gynnig mwy o esboniad am y cyd-destun, os bydd angen. Serch hynny, ni ddylid rhoi help gyda'r rhifedd a gaiff ei asesu.

<p>Sleid 1</p>		<p>Faint ohonoch chi sy'n gyfarwydd â'r gêm Nadroedd ac Ysgolion? Mae plant dros y byd i gyd yn chwarae'r gêm hon.</p>
<p>Sleid 2</p>		<p>Mae 'na un dis sydd â chwe ochr iddo a'r rheini wedi'u rhifo o un i chwech.</p> <p>Bydd pob chwaraewr yn taflu'r dis yn ei dro.</p> <p>Byddan nhw'n symud eu cownter ar hyd y bwrdd neu i fyny wrth gyrraedd diwedd pob rhes. <i>(Dangoswch y dull 'igam-ogam' o symud ar hyd y bwrdd.)</i></p> <p>Os byddwch chi'n ddigon ffodus i lanio ar waelod ysgol, fe allwch ei dringo nes cyrraedd y sgwâr sydd ar ben yr ysgol.</p>
<p>Sleid 3</p>		<p>Mae Laura'n dechrau gêm. Mae'n taflu'r dis ac yn cael pump. Pan fydd yn symud ei chownter coch ymlaen bum sgwâr, beth fydd yn digwydd?</p>

Sleid 4

Dyna ni, mae'n dringo'r ysgol i sgwâr rhif 7.
(Gwnewch yn siŵr bod y dysgwyr yn deall sut mae'r 'ysgolion' yn gweithio.)

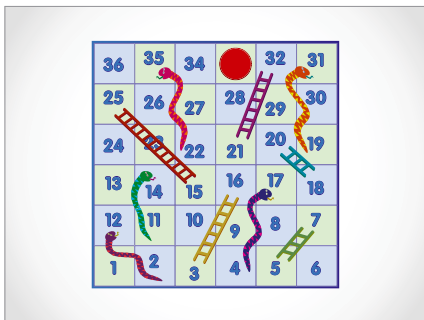
Felly, mae Laura yn awr ar sgwâr 7. Pan fydd hi'n taflu'r dis eto, pa rif fydd hi ddim eisiau ei gael? Pam?

Dyna ni, petai hi'n cael pump eto, byddai hynny'n mynd â hi i sgwâr 12 ac fe fyddai hi'n llithro i lawr y neidr i sgwâr 2. (Gwnewch yn siŵr bod y dysgwyr yn deall sut mae'r 'nadroedd' yn gweithio.)

A fyddai rhywbeth yn digwydd petai hi ar sgwâr 7 a'i bod hi'n taflu un, dau neu bedwar? Na fyddai, dim ond o ben y neidr y gallwch chi lithro i lawr.

A fyddai rhywbeth yn digwydd petai hi ar sgwâr 7 ac yn taflu dau neu dri? Na fyddai, dim ond o'r sgwâr sydd ar waelod yr ysgol y gallwch chi ddringo.

Sleid 5

Mae'r gêm wedi bod yn mynd yn ei blaen ers tipyn ac mae Laura wedi cyrraedd sgwâr 33.

Pa rif dydy Laura **ddim** am ei daflu? Pam? (Byddai taflu dau yn mynd â hi i sgwâr 35 a byddai'n llithro'r holl ffordd i lawr i sgwâr 22.)

Pa rifau y byddai'n rhaid iddi eu taflu i orffen y gêm? Dyna ni, tri, pedwar, pump neu chwech. Cyn gynted ag y bydd hi'n cyrraedd y sgwâr olaf neu'n mynd heibio iddo – rhif 36 – bydd hi wedi gorffen y gêm. (Mae'n bwysig i'r dysgwyr ddeall hyn.)

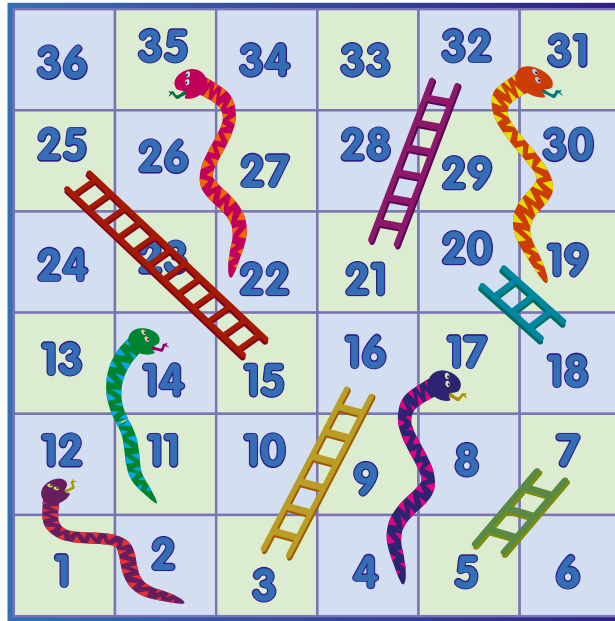
Nawr, rydych chi'n mynd i ateb ychydig o gwestiynau am y gêm Nadroedd ac Ysgolion.

Cofiwch ddangos eich gwaith bras er mwyn i rywun arall allu deall beth rydych chi'n ei wneud a pham. Ar ôl i chi orffen, bydd cwestiynau eraill i chi eu hateb.

1

Dechreuwch
yma

Gobeithio y gwna'i lanio ar sgwâr **15**
achos dyna lle mae'r ysgol hiraf.

Mae **15** yn dda ond mae'r ysgol
ar sgwâr **3** yn well!

Pam mae Matt yn dweud bod yr ysgol ar sgwâr 3 yn well?

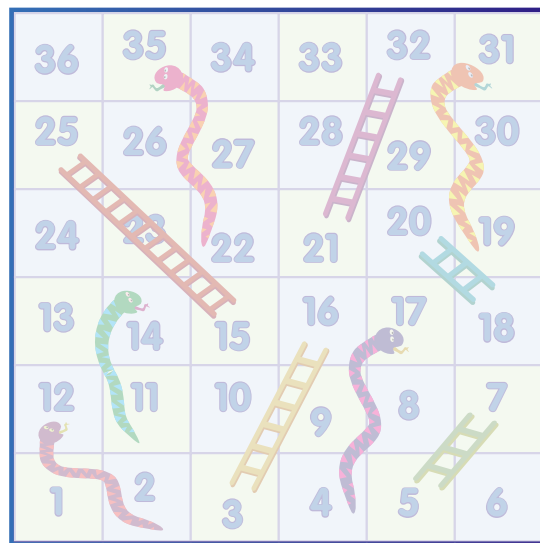
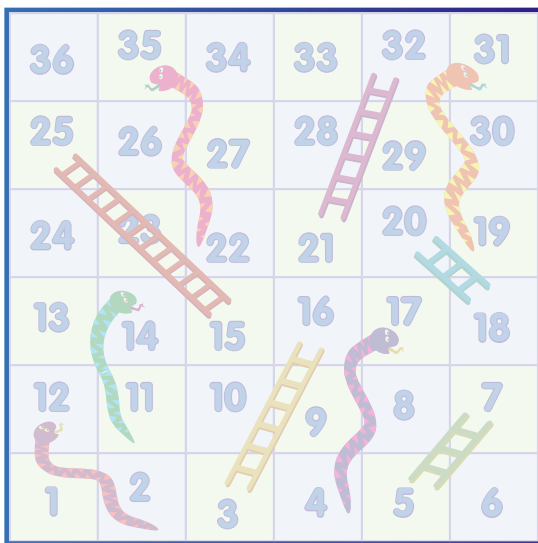

Mi wnes i chwarae'r gêm.
Mi enillais i ar ôl taflu'r
dis **3** gwaith.

Dangoswch sut y gallwch chi ennill drwy daflu'r dis 3 gwaith.

Mae dau fwrdd yma, rhag ofn y bydd angen i chi ddechrau eto.

Pa rifau wnaeth Matt eu taflu?

Pa rifau wnaeth Matt eu taflu?

2 12 balŵn i'w rhannu.

Pa rai o'r grwpiau isod fyddai'n gallu cael nifer **cyfartal** o falwnau yr un?

Bydden,
3 yr un

1m

Ceir bach i'w rhannu.

Mae pob un o'r grwpiau hyn **yn gallu** cael nifer cyfartal o geir yr un.

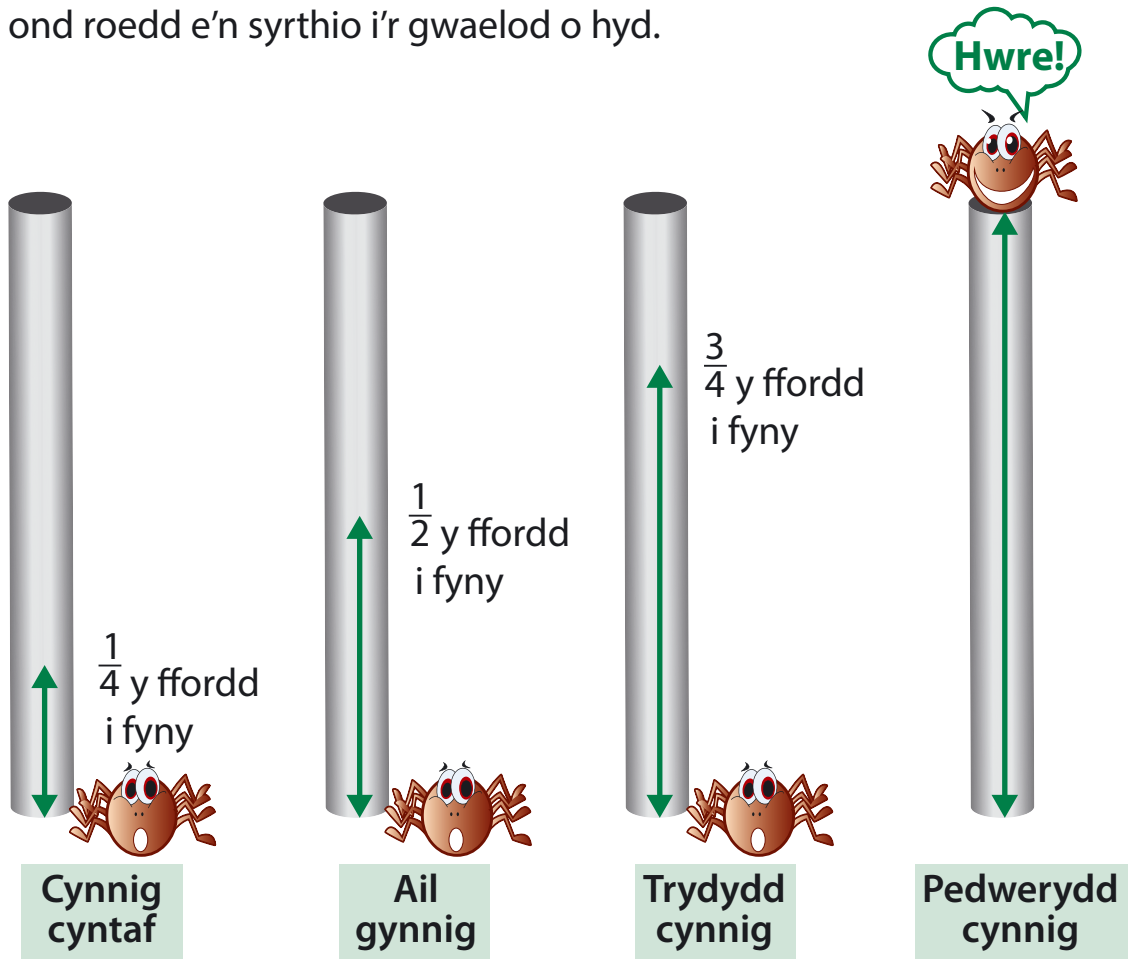
Faint o geir allai fod?

o geir

3m

- 3 Roedd Corryn Coesau Hirion yn ceisio dringo'r beipen ddw'r ond roedd e'n syrthio i'r gwaelod o hyd.

Mae'r beipen yn **8** metr o uchder.
Sawl metr **ddringodd** y corryn i gyd?

metr

Deunyddiau sampl rhesymu: Canllawiau marcio

Mae'n bwysig bod y profion yn cael eu marcio'n gywir. Mae'r cwestiynau a'r atebion isod yn eich helpu i ddatblygu dealltwriaeth gyffredin o sut i farcio'n deg ac yn gyson.

- **Oes rhaid i'r dysgwyr ddefnyddio'r blychau ateb?**

Ar yr amod nad oes amwysedd, gall y dysgwyr roi eu hateb unrhyw le ar y dudalen. Os oes mwy nag un ateb rhaid marcio'r un sydd yn y blwch ateb, hyd yn oed os yw'n anghywir. Fodd bynnag, os yw'n amlwg bod ateb anghywir yn deillio o wall trawsgrifio (e.e. bod 65 wedi cael ei gopio fel 56), marciwch yr ateb sydd yn y gwaith cyfrifo.

- **Beth os bydd y dysgwyr yn dewis dull nad yw'n cael ei ddangos yn y cynllun marcio?**

Mae'r cynlluniau marcio'n dangos y dulliau mwyaf cyffredin, ond efallai y bydd dulliau eraill yn haeddu credyd – defnyddiwch eich barn proffesiynol. Mae unrhyw ddull cywir, pa mor idiosyncratig bynnag, yn dderbyniol.

- **Oes ots os bydd y dysgwr yn ysgrifennu'r ateb yn wahanol i'r hyn a ddangosir yn y cynllun marcio?**

Dylai atebion sy'n cyfateb o ran rhifau (e.e. wyth ar gyfer 8, neu dau chwarter neu 0.5 ar gyfer hanner) gael eu marcio fel atebion cywir oni fydd y cynllun marcio'n nodi'n wahanol.

- **Sut y dylwn i farcio atebion sy'n ymwneud ag arian?**

Gellir dangos arian mewn punnoedd neu geiniogau, ond os bydd sero ar goll, e.e. £4.7, dylid marcio'r ateb yn anghywir.

- **Sut y dylwn i farcio atebion sy'n ymwneud ag amser?**

Yn y byd go iawn, dangosir amseroedd mewn nifer o wahanol ffyrdd felly dylech dderbyn, er enghraifft, 02:30, 2.30, hanner awr wedi 2, ac ati. Peidiwch â derbyn 2.3 gan fod hyn yn amwys. Dylid defnyddio'r un egwyddor ar gyfer marcio cyfnodau o amser, e.e. ar gyfer dwy awr a hanner dylech dderbyn 2.5 ond nid 2.5pm.

- **Beth os bydd y dull yn anghywir ond yr ateb yn gywir?**

Oni fydd y cynllun marcio'n nodi'n wahanol, dylid marcio atebion cywir fel rhai cywir hyd yn oed os bydd y gwaith cyfrifo yn anghywir oherwydd efallai y bydd dysgwyr wedi ailddechrau heb ddangos y dull newydd a ddefnyddiwyd ganddynt.

- **Beth os bydd y dysgwr wedi dangos dealltwriaeth ond wedi camddarllen y wybodaeth sydd yn y cwestiwn?**

Ar gyfer eitem sy'n cynnwys dau farc (neu fwy), os bydd ateb anghywir yn deillio o gamddarllen gwybodaeth a roddir yn y cwestiwn ac nad yw'r cwestiwn yn haws o ganlyniad i hynny, yna tynnwch un marc yn unig. Er enghraifft, os bydd cwestiwn 2 farc yn 86 x 67 a bod y dysgwr yn cofnodi 96 x 67 ac yn rhoi 6432 fel ateb, dim ond un marc y dylid ei roi. Mewn cwestiwn sy'n cynnwys un marc, ni ellir rhoi unrhyw farciau.

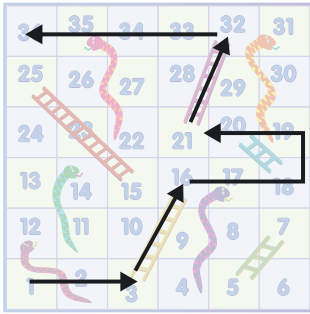
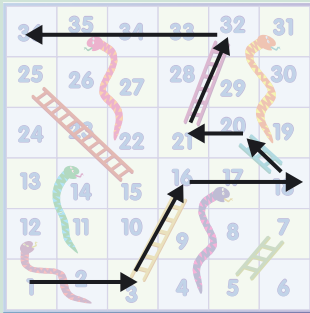
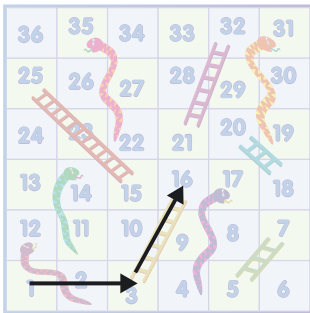
- **Beth y dylwn i ei wneud am waith sydd wedi'i groesi allan?**

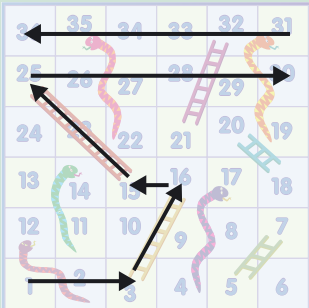
Gallwch farcio gwaith cyfrifo sydd wedi'i groesi allan sydd heb gael ei ddisodli gan waith cyfrifo arall os oes modd ei ddarllen.

- **Beth yw'r gwahaniaeth rhwng gwall rhifol a gwall cysyniadol?**

Gwall rhifol yw un lle y ceir llithriad, e.e. gydag 86 x 67, os bydd y dysgwr yn cyfrifo $6 \times 7 = 54$ o fewn ateb sy'n gywir fel arall. Gwall cysyniadol yw camddealltwriaeth fwy difrifol lle nad oes unrhyw farciau ar gael am y dull, er enghraifft os caiff 86 x 60 ei gofnodi fel 516 yn hytrach na 5160

Deunyddiau sampl rhesymu Blwyddyn 4: Cynllun marcio

C	Marciau	Ateb	Sylwadau
1i	1m	<p>Yn cyfiawnhau pam mae'r ysgol ar 3 yn well, e.e.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mae'n dringo 13 o sgwariau ond mae'r llall yn dringo 10 • Mae'n dringo mwy o sgwariau 	
1ii	3m	<p>Yn dangos y llwybr cywir, e.e.</p> 	<p>Derbyniwch unrhyw ddull diamwys o ddangos y llwybr <i>Mae hon yn eitem dda i'w thrafod ar ôl yr asesiad</i></p>
	Neu 2m	<p>Yn dangos yr ail lwybr cyflymaf, h.y.</p> 	
	Neu 1m	<p>Yn dangos y cam cyntaf cywir, h.y. dringo'r ysgol yn sgwâr 3</p> 	

C	Marciau	Ateb	Sylwadau
1iii	1m	<p>Yn nodi'r rhifau cywir a deflir ar gyfer eu llwybr, e.e. ar gyfer yr ateb cywir sy'n sgorio 3 marc uchod</p> <ul style="list-style-type: none"> • 3, 5, ac wedyn 4 neu 5 neu 6 <p>e.e. ar gyfer yr ail lwybr cyflymaf</p> <ul style="list-style-type: none"> • 3, 2, 1 wedyn 4 neu 5 neu 6 <p>e.e. ar gyfer y gwall cyffredin, sef mynd yn ôl o 16 i 15 (gweler isod)</p> <ul style="list-style-type: none"> • 3, 1, wedyn 5 neu 6, wedyn 6 neu 5 	
2i	1m	<p>Yn rhoi'r atebion cywir ar gyfer y ddau grŵp, h.y. 'Na fydden' i'r grŵp o 5 a 'Bydden, dau yr un' i'r grŵp o 6</p>	<p>Derbyniwch unrhyw dull diamwys o fynegi 'Na', e.e. croes</p>
2ii	3m	<p>Yn rhoi 30 neu unrhyw luosrif o 30, e.e. 60</p>	
	Neu 2m	<p>Yn dangos dull clir drwy weithio gydag o leiaf 3 lluosrif o un o'r rhifau, e.e.</p> <ul style="list-style-type: none"> • (lluosrifau o 5) 10 ddim yn $\div \hat{a} 3$, 15 ddim yn rhannu $\hat{a} 2$, 20 ddim yn $\div \hat{a} 3$ • (lluosrifau o 3) 12 na, 15 na, 18 na ... • (lluosrifau o 2) 10 x, 12 x 14 x 	
	Neu 1m	<p>Yn rhoi ateb sy'n fwy na 14 sy'n defnyddio dau o'r grwpiau, e.e.</p> <ul style="list-style-type: none"> • (grwpiau o 2 a 3) 18 neu luosrif o 6 sy'n fwy na 18 • (grwpiau o 2 a 5) 20 neu unrhyw luosrif o 10 > 20 • (grwpiau o 3 a 5) 15 neu unrhyw luosrif o 15 	

C	Marciau	Ateb	Sylwadau
3	3m	20 metr	
	Neu 2m	Yn rhoi'r ateb 32 metr (wedi cynnwys mynd i lawr y beipen) Neu Yn rhoi'r ateb 12 metr (heb gynnwys yr 8 metr olaf) Neu Yn dangos bod hanner yn 4 a naill ai bod un chwarter yn 2 neu dri chwarter yn 6 Neu Yn dangos y gwerth $1\frac{1}{2}$ neu $2\frac{1}{2}$	
	Neu 1m	Yn dangos bod hanner yn 4 Neu Yn dangos bod un chwarter yn 2 Neu Yn dangos bod tri chwarter yn 6 Neu Yn dangos bod $\frac{1}{4}$ a $\frac{3}{4}$ yn 1	

